

KOMPONENT 10: PRILÁKANIE A UDRŽANIE TALENTOV

Cieľom tohto komponentu slovenského plánu na podporu obnovy a odolnosti je vytvoriť účinné politiky na podporu študijnej a pracovnej mobility, aktívne motivovať vysokokvalifikovaných expertov zo zahraničia (vrátane slovenských občanov), študentov, či podnikateľov k usadeniu sa na Slovensku. Cieľom týchto opatrení je prilákať a udržať ľudský kapitál nevyhnutný na ekonomický rast Slovenska. Ambíciou orgánov je zvýšiť podiel vysokokvalifikovaných ľudí zo zahraničia na celkovom počte pracujúcich v Slovenskej republike (SR) z 0,5 % na 1 % a vyrovnať saldo odchádzajúcich a prichádzajúcich študentov na slovenské vysoké školy.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tejto zložke výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852, pričom sa zohľadní opis opatrení a zmierňujúcich krokov stanovených v pláne obnovy a odolnosti v súlade s technickým usmernením týkajúcim sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (2021/C58/01).

Opatrenia v tomto komponente prispievajú k plneniu odporúčaní pre Slovensko vyzývajúcich na „zlepšovanie kvality a inkluzívnosti vzdelávania na všetkých úrovniach a podporu zručností“, ako aj na „podporu integrácie znevýhodnených skupín“ (odporúčanie 2/2019) a zvýšenie „odolnosti systému zdravotníctva v oblasti pracovnej sily v zdravotníctve“ (odporúčanie 1/2020).

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma pobytovej a pracovnej legislatívy

Procesy získania pracovného povolenia a povolenia na pobyt sú na Slovensku pre pracovníkov aj firmy náročné a zdĺhavé. Cieľom reformy je skrátiť a výrazne zjednodušiť tieto procesy pre vysokokvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane ich rodinných príslušníkov.

Reforma využije existujúcu zrýchlenú schému pre národné víza (D) v záujme Slovenskej republiky a otvorí ju novej kategórii vysokokvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí hľadajú zamestnanie. Táto kategória pracovníkov bude oslobodená od povinnosti pred vstupom na Slovensko preukázať, že má garantované pracovné miesto, a môže začať pracovať na národnom víze (D) ihneď po nájdení zamestnania. Zabezpečí sa zlučiteľnosť s revíziou smernice o modrých kartách.

Implementácia reformy sa dokončí do štvrtok 31. marca 2022.

Reforma 2: Zjednodušenie režimu uznávania dokladov o vzdelaní a odborných kvalifikácií pre vykonávanie regulovaných povolání

Touto reformou sa zjednoduší uznávanie vzdelania a kvalifikácie zahraničných pracovníkov s cieľom uľahčiť ich usadenie sa na Slovensku.

V prípade krajín, s ktorými je uzavretá dvojstranná dohoda o uznávaní kvalifikácií, sú žiadatelia oslobodení od povinnosti poskytnúť potvrdenie o oprávnení vysokej školy poskytovať príslušné vzdelanie. Okrem toho sa posilní kapacita Strediska na uznávanie dokladov o vzdelaní, aby sa zrýchlil proces uznávania kvalifikácií zo všetkých krajín.

Pokiaľ ide o kvalifikáciu lekárov, reforma:

- skráti lehoty na uznávanie diplomov uvedených v prílohe č. 3 k zákonu o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti z troch mesiacov na jeden, zavedie automatické uznávanie koordinovaných špecializácií lekárov a zubných lekárov na úrovni EÚ,

- skráti lehoty na uznávanie diplomov neuvedených v prílohe č. 3 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vydaných príslušnými orgánmi podľa právnych predpisov členských štátov z troch mesiacov na dva,
- skráti lehoty na uznávanie diplomov vydaných príslušnými orgánmi podľa právnych predpisov tretích krajín z troch mesiacov na dva, upraví lehoty na uznávanie diplomov vydaných v inej krajine zo štyroch mesiacov na dva,
- predĺži inštitút dočasnej sťaže nad rámec súčasného krízového obdobia zmenou ustanovenia § 30a zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Implementácia reformy sa dokončí do 31. marca 2022.

Investícia 1: Podporné nástroje a asistencia pre návratcov, vysokokvalifikovaných zamestnancov z tretích krajín a ich rodinných príslušníkov a zahraničných vysokoškolských študentov študujúcich na Slovensku

Cieľom tejto investície je pomôcť pri integrácii vysokokvalifikovaných pracovníkov, návratcov zo zahraničia a ich rodinných príslušníkov.

Investícia podporí integračné programy pre cieľové skupiny zahraničných študentov, vysokokvalifikovaných pracovníkov a ich rodinných príslušníkov a návratcov zo zahraničia aj prostredníctvom projektového financovania. Vytvorí sa právny rámec pre „one-stop shopy“ (centrá poskytujúce komplexné poradenstvo a služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku a začatie kariéry) a následne sa zriadia tri takéto centrá. Vzdelávaním sa posilnia jazykové zručnosti zamestnancov verejného sektora a (najmä pracovníkov prvého kontaktu) a budovanie ich kapacít v oblasti poskytovania integračného poradenstva cudzincom.

Implementácia investície sa dokončí do 31. marca 2025.

Investícia 2: Posilnenie vzťahov s diaspórou, podpora občianskych iniciatív

Cieľom tohto opatrenia je posilniť vzťahy so Slováckmi v zahraničí vrátane členov novej diaspóry, zvýšiť pravdepodobnosť ich návratu domov a využiť ich know-how na modernizáciu Slovenska. Cieľom nie je brzdiť pohyb vysokokvalifikovaných pracovníkov, ale skôr podporovať „obeh mozgov“.

Investícia podporí propagáciu kariérnych príležitostí na Slovensku, a to aj prostredníctvom digitálnych platforiem obsahujúcich informácie dôležité pre návrat domov. Podporí aj činnosti mimovládnych iniciatív so skúsenosťami v tejto oblasti a partnerstvá medzi vládnymi a mimovládnymi iniciatívami.

Implementácia investície sa dokončí do 31. marca 2026.

Investícia 3: Štipendiá pre talentovaných domácich a zahraničných študentov

Z tejto schémy sa finančne podporia talentovaní študenti v troch skupinách:

- a) najtalentovanejší absolventi stredných škôl na Slovensku – podľa maturitného vysvedčenia s dôrazom na špecializácie, ktoré majú vyšší podiel absolventov odchádzajúcich zo Slovenska (matematika, cudzie jazyky);
- b) najtalentovanejších študentov zo zahraničia – podľa štandardizovaných medzinárodných testov;
- c) nadpriemerní študenti zo sociálne a ekonomicky znevýhodneného prostredia alebo zo špecifických znevýhodnených skupín (ako sú sirotky, deti v centrách pre deti a rodiny alebo tzv. študenti prvej generácie) – podľa maturitného vysvedčenia.

Zo schémy sa bude vybraným študentom poskytovať štipendium počas prvých troch rokov bakalárskeho štúdia. Univerzitám prijímajúcim takýchto študentov sa vyplatí finančná motivácia, ktorú môžu využiť na podporu excelentných študentov na druhom stupni alebo na integračné programy a programy kariérneho rozvoja pre výborných študentov, resp. študentov zo zahraničia.

Schéma bude trvať v rokoch 2022 až 2027 (t. j. štipendiá do roku 2029). Zo zdrojov plánu obnovy sa podporia študenti nastupujúci v rokoch 2022 až 2024, zatiaľ čo iné finančné zdroje sa využijú na predĺženie poskytovania takejto podpory aspoň do konca roku 2027.

Implementácia investície sa dokončí do 31. decembra 2024.

Investícia 4: Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí

Cieľom tejto investície je podporiť internacionalizáciu univerzít a výskumných inštitúcií na Slovensku.

Vláda prijme stratégiu internacionalizácie vysokých škôl, ktorá zahŕňa podporu prípravy spoločných univerzitných programov, lákanie zahraničných študentov a akademických pracovníkov a uplatňovanie zásad Stratégie ľudských zdrojov vo výskume (HRS4R).

Investícia podporí:

- systémové opatrenia, ako sú audity kvality, a podporné schémy pre rozvoj vysokých škôl na základe výsledku auditov,
- programy študentskej mobility (štipendiá CEEPUS, štipendiá na základe dvojstranných dohôd, Národný štipendijný program SR),
- slovenské vysokoškolské vzdelávanie a vedu v zahraničí a medzinárodné sieťovanie slovenských vysokých škôl.

Implementácia investície sa dokončí do 31. marca 2026.

A.2. Míľníky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľníky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľníkov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
1	10 – Lákanie a udržanie talentov – reforma 1: Reforma pobytovej a pracovnej legislatívy	Míľnik	Schéma vymedzujúca novú kategóriu žiadateľov o národné víza (D).	Prijatie schémy uznesením vlády a nadobudnutie účinnosti.				1. štvrťrok	2022	Prijatie schémy vymedzujúcej kategóriu žiadateľov o národného víza (D) v záujme Slovenskej republiky. Zavedie sa nová kategória víz, ktorá sa vzťahuje na vysokoškolsky kvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí hľadajú zamestnanie a sú oslobodení od povinnosti pred vstupom na Slovensko preukázať, že majú garantované pracovné miesto. Osoby budú mať možnosť okamžite začať pracovať na základe národného víza (D). Opatrenie sa týka kategórií, ako sú absolventi popredných svetových univerzít (bez ohľadu na oblasť); absolventi popredných svetových univerzít a výskumných inštitúcií na tretom stupni (bez ohľadu na oblasť); iné vybrané skupiny podľa ekonomických záujmov Slovenska (napr. odborníci v oblasti IT, odborníci v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou, lekári).
2	10 – Lákanie a udržanie talentov – Reforma 1: Reforma pobytovej a pracovnej legislatívy	Míľnik	Uľahčenie návratu do krajiny a zvýšenie atraktívnosti krajiny pre cudzincov s rodinnými väzbami	Prijatie parlamentom a nadobudnutie účinnosti				1. štvrťrok	2022	Novela zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky, ktorá uľahčí návrat do krajiny a zvýši príťažlivosť krajiny pre cudzincov s rodinnými väzbami na Slovensko. Novelou sa zavedie zjednodušený režim na získanie občianstva tým, že sa zruší požiadavka minimálnej doby pobytu na Slovensku.
3	10 – Lákanie a udržanie talentov – Reforma 2:	Míľnik	Zjednodušenie uznávania vzdelania	Prijatie parlamentom a nadobudnutie účinnosti				1. štvrťrok	2022	Novela zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií umožní: • uľahčenie uznávania diplomov/dokumentov o vzdelaní

	Zjednodušenie režimu uznávania kvalifikácií o vzdelaní a odborných kvalifikácií pre vykonávanie regulovaných povolání		a odborných kvalifikácií							<p>pre krajiny, s ktorými má Slovensko dvojstranné dohody o uznávaní diplomov/dokumentov o vzdelaní, a to oslobodením žiadateľa od povinnosti poskytnúť niektoré dokumenty (napr. potvrdenie o oprávnení vysokej školy poskytovať príslušné vzdelanie),</p> <ul style="list-style-type: none"> • posilnenie kompetencií Strediska na uznávanie dokladov o vzdelaní (SUDV) na overovanie dosiahnutého vysokoškolského vzdelania aj v krajinách mimo európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA) bez dvojstrannej dohody, čím sa výrazne urýchlí a zjednoduší proces v porovnaní so súčasnou situáciou, v ktorej sú vysoké školy jedinými oprávnenými inštitúciami na uznávanie diplomov/dokumentov pre krajiny, s ktorými má Slovensko dvojstranné dohody o uznávaní diplomov/dokumentov o vzdelaní. <p>Novela zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve umožní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skrátenie lehoty na uznávanie ďalších dokladov o vzdelaní pre vysokokvalifikovaných zdravotníckych pracovníkov, • predĺženie dočasnej sťaže pre lekárov nad rámec obdobia pandémie
4	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 1: Podporné nástroje a asistencia pre návratilcov, vysokokvalifikovaných zamestnancov z tretích krajín a ich rodinných	Cieľ	Počet one-stop shopov služieb v oblasti integrácie na Slovensku	Počet	0	3	4. štvrťrok	2023	Plne funkčné strediská („one-stop shopy“) poskytujúce komplexné poradenstvo a služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku	

	príslušníkov a zahraničných vysokoškolských študentov študujúcich na Slovensku									
5	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 1: Podporné nástroje a asistencia pre návratilcov, vysokokvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín a ich rodinných príslušníkov a zahraničných vysokoškolských študentov študujúcich na Slovensku	Cieľ	Počet cudzincov využívajúcich služby Migračného informačného centra IOM		Počet	0	7000	O1	2025	V období 2022 – 2024 sa z celkového cieľa, ktorým je 7 500 príjemcov, najmenej 7000 príjemcom poskytnú služby Migračného informačného centra IOM s cieľom integrovať ich do trhu práce a spoločnosti (poradenstvo, jazykové kurzy, podpora sociálno-kultúrnej orientácie). Patria sem aj zahraniční študenti, vysokokvalifikovaní pracovníci, rodinní príslušníci a cudzinci, ktorí patria do vybraných skupín vymedzených v uznesení o reforme 1, berúc do úvahy ekonomické záujmy Slovenskej republiky.
6	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 2: Posilnenie vzťahov s diasporou, podpora občianskych iniciatív	Cieľ	Počet podporených podujatí posilňujúcich vzťahy s diasporou		Počet	0	200	1. štvrťrok	2026	Program podporí 200 spoločenských podujatí s cieľom posilniť vzťahy so Slováckmi v zahraničí. Podporované podujatia sa zamerajú na zvýšenie vplyvu iných reforiem a nadrezortných investícií: <ul style="list-style-type: none"> • propagovaním účinku novely zákona o pobyte cudzincov, ktorá uľahčí návrat a zvýši atraktivnosť krajiny pre cudzincov s rodinnými väzbami na Slovensko, • podporou investície 4, t. j. obojsmernej mobility študentov a internacionalizáciu akademického sektora, • podporou vplyv investícií z iných komponentov, napr. investícií do výskumu, vývoja a inovácií, po vzbudením spolupráce medzi domácimi európskymi a inými

										výskumnými inštitúciami, v ktorých pôsobí slovenská diaspora, ako aj zvyšovaním povedomia o kariérnych príležitostiach na Slovensku.
7	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 3: Štipendia pre talentovaných domácich a zahraničných študentov	Cieľ	Počet udelených štipendií pre talentovaných študentov		Počet	0	4500	4. štvrťrok	2024	Z celkového cieľa poskytnúť 4 800 motivačných štipendií sa poskytne aspoň 4 500 motivačných štipendií najtalentovanejším domácim študentom, najlepším talentom zo zahraničia a talentovaným sociálne znevýhodneným študentom.
8	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 4: Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí	Míľnik	Stratégia internacionalizácie vysokých škôl	Prijatie stratégie vládou				4. štvrťrok	2021	Prijatie stratégie internacionalizácie vysokých škôl s cieľom navrhnúť opatrenia na podporu prípravy spoločných študijných programov, lákanie zahraničných študentov a akademických pracovníkov alebo zavedenie systémových inštitucionálnych zmien na slovenských vysokých školách.
9	10 – Lákanie a udržanie talentov – Investícia 4: Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí	Cieľ	Počet podporených projektov na podporu alebo rozvoj internacionalizácie vysokých škôl a výskumných inštitúcií		Počet	0	28	4. štvrťrok	2025	Z celkového cieľa podporiť 31 projektov sa podporí aspoň 28 projektov zameraných na propagáciu alebo internacionalizáciu vysokých škôl a výskumných ústavov: <ul style="list-style-type: none"> – vykonávaním inštitucionálnych stratégií internacionalizácie na úrovni vysokých škôl (napríklad príprava nových programov v cudzích jazykoch, zlepšenie pripravenosti domácich vysokoškolských učiteľov/doktorandov na pôsobenie v medzinárodnom prostredí), -- zvýšením financovania štipendijných programov, – podporou účasti vysokých škôl na zahraničných veľtrhoch a podujatiach náboru študentov, – propagáciou Slovenska na medzinárodných podujatiach.
10	10 – Lákanie	Cieľ	Podporené		Podporené	9976	17 600	1. štvrťrok	2026	Celkové zvýšenie počtu podporených mobilit

	a udržanie talentov – Investícia 4: Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí		osobomesiace mobilit v štipendijných programoch		osobomesia ce						v štipendijných programoch CEEPUS, štipendií poskytnutých na základe bilaterálnych zmlúv a Národného štipendijného programu SR v rokoch 2022 až 2025 z počtu 2494 osobomesiacov na najmenej 4440 osobomesiacov ročne
--	---	--	--	--	------------------	--	--	--	--	--	--